

Stockholms blodbad.

35

Men det återstod ännu en möjlighet. Det var alltid möjligt, att den man, som begärt relationen, Gustaf Vasa, eller någon annan, under vars ögon den kunde komma, mer eller mindre dunkelt hört något om att kätteriet varit före på onsdagen. Under sådana omständigheter har det varit nödvändigt för kanikerna att, såvitt görligt, gardera sig mot eventuella inkast. De har vetat att gardera sig. Det har skett efter två linjer.

Det är redan framhållet, att aktstyckena endast känner Gustaf Trolles skriftligen avfattade, ännu förefintliga anklagelse, framlagd på onsdagen, relationen endast, att Gustaf Trolle denna dag skall ha stått fram och muntligen anklagat. Varför detta uttågande av den skriftliga anklagelsen, som kanikerna kände så noga, och insättande av den muntliga?

---

lovandes att honom skulle ske fyllest för hans skada och orätt i allehanda måtto. Åt (∴ med) vilket ärkebiskopen lät sig nöja.»

För interpretationen av detta ställe är att beakta, att orden »icke emotståndande» är, såsom redan Söderwall i sitt Lexikon över svenska medeltidsspråket anmärkt, en översättning av den vanliga latinska formeln »non obstante» och att orden »lät sig nöja» inte kan ha den nu enda betydelsen, vilken mer eller mindre innebär ett uppgivande av något man egentligen velat. Ärkebiskopen ernår helt vad han velat. Han har jemte arrestering av de närvarande begärt, att »var och en skulle göra honom fyllest i allehanda måtto», tydligen inom riket. Konungen har bjudit rannsaking inom riket och lovat honom »fyllest för hans skada och orätt i allehanda måtto». Betydelsen av »lät sig nöja» måste vara den i en äldre tids språk även förekommande: »var nöjd».

Det kan inte gärna vara tvivel om att den process i Rom kanikerna ovan åsyftar är den process, som ledde till bannlysningen och interdiktet över Sverige (jmf. ovan s. 3 och Acta pontificum Danica VI, 255, 294). Man känner numera alltför väl det påvliga arkivet för att ett misstag här skulle vara möjligt. Denna process, den enda av Gustaf Trolle i Rom förda, avsåg fyllestgörande åt honom »i allehanda måtto» för de förgripelser, för vilka han från Sten Stures och hans anhängares sida varit utsatt. Anknytningen i relationen till denna process var ett nog så skickligt grepp: komme processhandlingarna på bordet, kunde kanikerna ur dem visa, inte endast att målet rörde Gustaf Trolle ensam (och med honom kyrkan i Uppsala), utan också att det ingenting hade med kätteriet att skaffa.

Jmf. Gottfrid Carlsson i sv. Hist. tidskr. 1920, 131, där framställningen starkt avviker från den här givna.